

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διарκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από ένδεκα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 1-5 Νοσχ) προσδιορίζονται οι έννοιες της βασικής, προνοιακού χαρακτήρα, και της αναλογικής, ανταποδοτικού χαρακτήρα, σύνταξης και εισάγεται νέος τρόπος υπολογισμού της μηνιαίας σύνταξης. Με τις διατάξεις του δεύτερου κεφαλαίου (άρθρα 6-9 Νοσχ) ιδρύεται ενιαίος φορέας πιστοποίησης ποσοστού αναπηρίας, ο οποίος θα βεβαιώνει τη συνδρομή της εν λόγω προϋπόθεσης χορήγησης σχετικής σύνταξης, βάσει «Ενιαίου Κανονισμού Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας», που θα εκδοθεί. Το τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 10-19 Νοσχ) αφορά, ιδίως, τη σταδιακή μετάβαση στο νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς, από πλευράς ορίων ηλικίας και συντάξιμου χρόνου, την αναμόρφωση των όρων συνταξιοδότησης επιζώντος συζύγου και την απασχόληση των συνταξιούχων, ενώ με τις διατάξεις του τέταρτου κεφαλαίου (άρθρα 20-24 Νοσχ) ρυθμίζονται συνταξιοδοτικά θέματα των περιστασιακώς απασχολούμενων.

Με τις διατάξεις του πέμπτου κεφαλαίου (άρθρα 25-26 Νοσχ) ενισχύονται τα ποσοστά προσαύξησης των συντάξεων όσων παραμένουν στην εργασία και μετά τη συμπλήρωση 35 ετών, στο δε έκτο κεφάλαιο (άρθρα 27-36 Νοσχ) προβλέπεται, ιδίως, η υποχρεωτική και αυτοδίκαιη ένταξη των προσλαμβανόμενων στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ και στους ΟΤΑ, από 1-1-2011 και μετά, στον κλάδο σύνταξης του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) και ρυθμίζονται ζητήματα διοικητικής οργάνωσης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με τις διατάξεις του έβδομου κεφαλαίου (άρθρα 37-44 Νσχ) ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι, από 1.1.2015, το Κράτος αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης όλων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), πλην του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ) και του Συστήματος Ασφάλισης Προσωπικού της Τραπεζής της Ελλάδος (ΤτΕ), καθώς και ότι, επί αναγκαστικού πλειστηριασμού, οι απαιτήσεις των ΦΚΑ κατατάσσονται στην τρίτη, αντί της έκτης, σειρά του σχετικού πίνακα (άρθρο 975 παρ. 6 ΚΠολΔ), θεσπίζεται δε, από 1.8.2010, «Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων», η οποία παρακρατείται μηνιαίως, κατά την καταβολή της σύνταξης, από τις συντάξεις κύριας ασφάλισης των συνταξιούχων του Δημοσίου και των ΦΚΑ αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με το όγδοο κεφάλαιο (άρθρα 45-52 Νσχ) μεταρρυθμίζεται το θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων και αξιοποίησης της περιουσίας των φορέων κοινωνικής ασφάλισης που εισήγαγε ο ν. 3586/2007, ενώ με τις διατάξεις του ένατου κεφαλαίου (άρθρα 53-62 Νσχ) καθιερώνεται ενιαίο, για όλους τους ΦΚΑ, σύστημα ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων εισφορών που τους οφείλονται.

Το δέκατο κεφάλαιο (άρθρα 63-72 Νσχ) αφορά, μεταξύ άλλων, ζητήματα ασφάλισης του προσωπικού επιμέρους ΦΚΑ, της ΤτΕ, καθώς και θέματα συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαρισμού και φύλαξης, ενώ στο ενδέκατο κεφάλαιο (άρθρα 73-76 Νσχ), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις εργασιακών θεμάτων για τις ανάγκες εφαρμογής προγράμματος σταθερότητας της ελληνικής οικονομίας», επανακαθορίζεται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία προσφυγής στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας και ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα εργασιακών σχέσεων.

Α) Ως προς το συνταγματικό πλαίσιο της προτεινόμενης μεταρρύθμισης, σημειωτέα τα ακόλουθα.

Η κρατική μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, θεμελιώνει αντίστοιχο κοινωνικό δικαίωμα (στη θεωρία γίνεται λόγος και για σχετική θεσμική εγγύηση ή συνταγματική εντολή, βλ., π.χ., Γ. Λεβέντη, Τα κοινωνικά δικαιώματα του πολίτη, ΤοΣ, 1976, σελ. 172). Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 22 παρ. 5 - «Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει» - το Σύνταγμα επιφυλάσσει στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια να ρυθμίζει τα θέματα που αναφέρονται στην οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων, στο πλαίσιο των κανόνων που τίθενται από τις εν γένει συνταγματικές διατάξεις, ιδίως περί ισότητας, καθώς και προστασίας της οικογένειας και της υγείας (άρθρα 4 και 21 Συντάγματος. Βλ., ενδεικτικώς, ΣτΕ

2747/1981, ΕΔΚΑ 1982, σελ. 271. Πρβλ. Κ. Κρεμαλή, Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1985, σελ. 38, επ., Α. Πετρόγλου, Η συνταγματική προστασία της Κοινωνικής Ασφαλίσεως, ΕΔΚΑ 1976, σελ. 690 επ.).

Ειδικότερα, οι σχέσεις της κοινωνικής ασφάλισης ρυθμίζονται από τον νομοθέτη ελευθέρως, με γνώμονα αφενός την προαγωγή της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων (ΣτΕ Ολ 2973/1991, ΕΔΚΑ, 1992, σελ. 186), αφετέρου την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου (ΣτΕ 2983/1989, ΕΔΚΑ 1992, σελ. 93), ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι μελλοντικές ασφαλιστικές παροχές. Ως προς δε τη μορφή του ασφαλιστικού φορέα, «(η) μόνη δέσμευση που επιβάλλει το Σύνταγμα (...), εκεί όπου ο νόμος καθιερώνει την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση και θεσπίζει την υποχρεωτική καταβολή ασφαλιστικής εισφοράς, είναι η παροχή της κοινωνικής ασφάλισης είτε από μόνο το Κράτος, είτε από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου» (ΣτΕ Ολ 3100/2001, ΝοΒ 2002, σελ. 235, 2692/1993, ΤοΣ 1994, σελ. 895).

Το Κράτος υποχρεούται, εξ άλλου, όχι μόνο να θεσμοθετήσει σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων, να διορίζει και να εποπτεύει τη διοίκηση των ασφαλιστικών φορέων, αλλά και να συμμετέχει στη χρηματοδότησή του, διαθέτοντας για τον σκοπό αυτό ένα μέρος των γενικών εσόδων του προϋπολογισμού (βλ. ΣτΕ Ολ 5024/1987, ΕΔΚΑ 1988, σελ. 233, Κ. Χρυσόγονο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002, σελ. 526).

Περαιτέρω, ο ασφαλιστικός δεσμός αποτελεί μεν τη βάση θεμελίωσης του δικαιώματος και η σχέση κρατήσεων - παροχών πρέπει να γίνεται γενικώς σεβαστή (ΣτΕ 3152/1992, ΕΔΚΑ 1994, σελ. 145), η αρχή της ανταποδοτικότητας, όμως, ως αρχή της αναλογίας μεταξύ ασφαλιστικών εισφορών και ασφαλιστικών παροχών, «δεν αποτελεί συνταγματικώς κατοχυρωμένο κανόνα» (ΣτΕ 2535/2008, 1022/2005, 58/1999, 3594/1997, 2694/1989, 4427/1984 Ολ., 2263/1982 Ολ.). Δύνатаι, κατά συνέπεια, να καμφθεί νομοθετικώς, είτε όταν για την κάλυψη του κεφαλαίου συνεισφέρουν, εκτός από τις ασφαλιστικές κρατήσεις, και κοινωνικοί πόροι ή το Δημόσιο (ΣτΕ 136/1989), είτε, κατ' εφαρμογή της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης, για να ενισχυθούν, περαιτέρω υστερούντες εισοδηματικώς, ασφαλισμένοι (βλ. ΣτΕ 3096/2001, ΤοΣ 2001, σελ. 128).

Δεν κωλύεται, εξ άλλου, ο κοινός νομοθέτης, καταρχήν, να μεταβάλλει για το μέλλον το σύστημα συνταξιοδότησης κατηγοριών ασφαλισμένων, ιδίως δε το ύψος των ασφαλιστικών παροχών, με γνώμονα την εξυπηρέτηση του γενικότερου συμφέροντος, ενόψει των εκάστοτε βιοτικών αναγκών που επικρατούν και των οικονομικών δυνατοτήτων των ασφαλιστικών οργανισμών (Πρβλ. ΣτΕ Ολ 542/1999, 615/1991, 3552/1990, 3984/1987 κ.ά.).

Ως προς δε τις συγχωνεύσεις φορέων κοινωνικής ασφάλισης, έχει κριθεί (ΣτΕ Ολ 3096-3101/2001, βλ. και Ξ. Κοντιάδη, Οι συνταγματικές δεσμεύσεις

της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, ΕΔΚΑ 2001, σελ. 102) ότι δεν αντίκειται στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος η κατάργηση υγιούς και αυτοδιοικούμενου ειδικού ασφαλιστικού οργανισμού και η σύσταση νέου οργανισμού που δεν διοικείται από εκπροσώπους των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων, αλλά από εκπροσώπους του κράτους, ούτε η ενιαία αντιμετώπιση ασφαλισμένων και συνταξιούχων που τελούσαν υπό διαφορετικές συνθήκες, μετά την ενοποίηση ταμείων εύρωστων με ταμεία μη βιώσιμα. Ειδικώς δε ως προς την παρουσία των ενοποιούμενων αυτών ασφαλιστικών φορέων, το ΣΤΕ δέχθηκε με τις προαναφερόμενες αποφάσεις, ότι δεν αντίκειται στο άρθρο 17 παρ. 1 του Συντάγματος ούτε στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου (ΠΠΠ) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), η χωρίς αποζημίωση αφαίρεση της παρουσίας των ασφαλιστικών αυτών οργανισμών που έχει σχηματισθεί από εισφορές των ασφαλισμένων, καθώς, ως ΝΠΔΔ, δεν είναι φορείς ατομικού δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Β) Διαφορές, όμως, από τη νομοθεσία περί την κοινωνική ασφάλιση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής και της ΕΣΔΑ, και μάλιστα του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της.

Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ (βλ. σχετικώς, Αθ. Πετρόγλου, Μνημόνιο, Κοινωνικοασφαλιστική μεταρρύθμιση και περικοπές συντάξεων, ΕΔΚΑ., 2010, σελ. 1), το άρθρο 1 ΠΠΠ δεν εγγυάται στους ασφαλισμένους δικαίωμα σε ορισμένο ποσό σύνταξης (ΕΔΔΑ υποθ. Asmundsson, Αποφ. 12.10.2004, ΕΔΚΑ 2005, σελ. 97), επί επεμβάσεων δε στο συνταξιοδοτικό δικαίωμα πρέπει να διατηρείται δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος της κοινότητας και της ανάγκης προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου (υποθ. Asmundsson, όπ. π.). Κατά τα ανωτέρω, «Ο τρόπος και η έκταση της στέρσης της σύνταξης (πλήρης ή μερική), η ύπαρξη ή όχι άλλων μέσων διαβίωσης, η διατήρηση ή όχι του δικαιώματος στην υγειονομική περίθαλψη, αποτελούν, κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, τα κριτήρια για τη τήρηση ή μη της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ της προσβολής αγαθού το οποίο προστατεύεται από την ΕΣΔΑ και του δημοσίου συμφέροντος» (Πετρόγλου, όπ. π., σελ. 7).

Όπως δε έχει ήδη επισημανθεί από την Επιστημονική Υπηρεσία (βλ. Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί των Νοσχ «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ και το ΔΝΤ, ήδη ν. 3845/2010, παρατ. 5 επί του άρθρου Τρίτου και «Επανακαθορισμός των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειας για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους του Δημοσίου», ήδη ν. 3847/2010, παρατ. 1 επί των παρ. 1-6),

περιορισμός που τείνει σε αποστέρηση προστατευόμενου από το άρθρο 1 του ΠΠΠ της ΕΣΔΑ περιουσιακού αγαθού, όπως οι απαιτήσεις για σύνταξη και κοινωνικοασφαλιστικές εν γένει παροχές (ΕΔΔΑ υπόθεση Αποστολάκη κατά Ελλάδος, Αποφ. 22.10.2009, ΕΔΚΑ 2009, σελ. 689, υπόθεση Αντωνακόπουλου κ.α., Αποφ. 14.12.99, υπόθεση Γεωργιάδης κατά Ελλάδος, Αποφ. 28.3.2000, πρβλ. ΕλΣ Ολ 2274/1997, ΣτΕ 3739/1999), είναι ανεκτός μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας και υπό τους όρους που προβλέπονται από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου, οι οποίοι πρέπει να προβάλλονται και να αιτιολογούνται ειδικώς. Απαιτείται, επομένως, όχι απλώς η ύπαρξη δημόσιας ωφέλειας (που μάλιστα πάντα υπάρχει ως δημοσιονομικό όφελος επί απόσβεσης ή περιορισμού περιουσιακών δικαιωμάτων, τα οποία υφίστανται έναντι του Δημοσίου), αλλά και η συνδρομή περαιτέρω τασσόμενων σχετικών από τον νόμο ή τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου όρων, όπως είναι η καθ' ορισμένη διαδικασία διαπίστωση της δημόσιας ωφέλειας, ή η θέσπιση άλλων υπέρ των δικαιούχων παροχών ή πλεονεκτημάτων που αντισταθμίζουν την περιουσιακή απώλεια (ΕλΣ 1562/2005, ΕΔΔΔ, 2005, σελ. 822), λαμβανομένων υπόψη και των συνταγματικώς κατοχυρωμένων αρχών της ισότητας, της αναλογικότητας και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου (Βλ. ΕλΣ Ολ 510/2009, 1939/2009, ΕΔΚΑ 2009, σελ. 429, 581).

Τέλος, επισημαίνεται ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, το Νοσχ συνοδεύεται από γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.6.2010, στην οποία διατυπώνονται επισημάνσεις στις επιμέρους διατάξεις του Νοσχ. Σημειώνεται ότι στη νομοθεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 15 παρ. 10 του π.δ. 774/1980 «περί κωδικοποίησης εις ενιαίον κείμενον των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου ισχυουσών διατάξεων υπό τον τίτλον Οργανισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου») προβλέπεται ότι η γνωμοδότησή του είναι αναγκαία για κάθε είδους θέματα απονομής συντάξεων που βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Δημοσίου, για την περίπτωση απονομής τους από τους ΟΤΑ ή άλλα ΝΠΔΔ. Σχετικώς με την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕλΣ Ολ 69/1989, ΕΕΕΔ 1989, σελ. 612) έχει αποφανθεί ότι «όπως προκύπτει από την γενικότητα και την φραστική ευρύτητα του κειμένου της συνταγματικής συντάξεως (νομοσχέδια αναφερόμενα οπωσδήποτε εις την απονομήν συντάξεως και τας προϋποθέσεις ταύτης), αυτή δεν αναφέρεται μόνο στις περιπτώσεις απονομής συντάξεως σε πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ με την ιδιότητα του τακτικού υπαλλήλου, αλλά καλύπτει και κάθε άλλη περίπτωση συνταξιοδότησεως από τους αυτούς φορείς», εφόσον διέπονται από το ίδιο νομικό καθεστώς, βάσει ιδιαίτερων νομοθετημάτων τα οποία παραπέμπουν στις διατάξεις περί των

δημοσίων υπαλλήλων είτε επαναλαμβάνουν κατά βάση τις διατάξεις αυτές. Κατά πάγια δε νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. ενδεικτικώς, ΕΛΣ Ολ 983/1998), «η θεσπιζόμενη γνωμοδοτική αρμοδιότητα αυτού κατά την διαδικασία ψηφίσεως συνταξιοδοτικών νόμων είναι εξαιρετικής φύσεως και ιδιαίτερης σημασίας, γιατί προνοεί για την διαφώτιση της Βουλής κατά την ψήφιση των ειδικών αυτών νόμων και την προφύλαξή της από την θέσπιση διατάξεων που αντιβαίνουν σε βασικούς κανόνες της κείμενης συνταξιοδοτικής νομοθεσίας ή που δημιουργούν προνόμια για ορισμένη κατηγορία συνταξιούχων» (Για τις γνωμοδοτικές αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου βλ. Απ. Γέροντα, Δημοσιονομικό Δίκαιο, 2005, σελ. 192 επ.).

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους διατάξεων του Νσχ

1. Επί των άρθρων 4 παρ. 5 και 27 παρ. 2

Κατά την πρώτη από τις προς ψήφιση διατάξεις, «Η εκδίκαση συνταξιοδοτικών υποθέσεων που αφορούν δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίοι από 1.1.2011 υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την περίπτωση στ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος».

Δεδομένου ότι η ως άνω υπαγωγή στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προβλέπεται με τη δεύτερη από τις προτεινόμενες διατάξεις, η ανωτέρω διάταξη περί δικαιοδοσίας του ΕΛΣ εντάσσεται συστηματικώς στο προς ψήφιση άρθρο 27, όπου και θα ήταν σκόπιμο να μεταφερθεί.

2. Επί του άρθρου 8

Το προτεινόμενο άρθρο τιτλοφορείται «Μονιμοποίηση σύνταξης αναπηρίας των ασφαλισμένων από 1.1.1993». Από τη διατύπωση του άρθρου προκύπτει ότι αφορά «οριστικές» συντάξεις αναπηρίας. Σκόπιμη θα ήταν, συνεπώς, η χρήση στον τίτλο του δόκιμου όρου «οριστικοποίηση».

3. Επί του άρθρου 10 παρ. 13

Με την προς ψήφιση διάταξη αντικαθίσταται «το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951». Από το περιεχόμενο της διάταξης προκύπτει, όμως, ότι η αντικατάσταση αφορά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του ανωτέρω άρθρου.

4. Επί του άρθρου 10 παρ. 17 α)

Η προτεινόμενη διάταξη αναφέρεται στο όριο ηλικίας που προβλέπεται «από τις παραγράφους 2 και 3Α του άρθρου 144 του ν. 3655/2008», αντί του ορθού «από τις παραγράφους 2 και 3 περιπτ. α του άρθρου 144 του ν. 3655/2008»

5. Επί των άρθρου 15 παρ. 2 και 16 παρ. 1

Κατά τη διάταξη του προς ψήφιση άρθρου 15, «Αν δεν αποσταλούν εντός τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία που θα ζητηθούν τα απαραίτητα για την εκπόνηση αναλογιστικής μελέτης στοιχεία ή δεν καθοριστούν τα ποσοστά αναπλήρωσης, τα νέα ποσοστά καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σύμφωνα με πρόταση της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής».

Περαιτέρω, κατά την παρ. 8 του άρθρου 63 του ν. 2676/1999, όπως αυτή προτείνεται να αντικατασταθεί με την παρ. 1 του άρθρου 16, «Με κοινή απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να τροποποιείται το ποσό της περιπτώσεως β' των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού (...)", δηλαδή, το ποσό, καθ' υπέρβαση του οποίου σύνταξη περικόπτεται.

Όπως επισημαίνεται και στην από 24-6-2010 γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου (σελ. 102-103 και 119), τα ρυθμιζόμενα με τις προς ψήφιση διατάξεις ζητήματα δεν μπορούν, ως αφορώντα την απονομή συντάξεων, «να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης» (άρθρο 78 παρ. 4 Σ), αλλά μόνον «ειδικού νόμου» (άρθρο 80 Σ).

Είναι, εξ άλλου, χαρακτηριστικό ότι στην ανάλογη περίπτωση της προς ψήφιση παρ. 2 του άρθρου 3, προβλέπεται, στο κείμενο που ψηφίστηκε στην αρμόδια Επιτροπή, ότι ο συντελεστής ωρίμανσης των συντάξιμων αποδοχών ή του συντάξιμου μισθού προσδιορίζεται κατ' έτος με νόμο, αυτό δε, προφανώς, υπό το φως και της σχετικής επισήμανσης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην προαναφερθείσα γνωμοδότησή της (σελ. 119).

6. Επί των άρθρων 15 παρ. 5 και 37

Με την παρ. 5 του άρθρου 15 ορίζεται ότι «από την 1.1.2011 το κράτος δεν καλύπτει κανένα τρέχον ή και μελλοντικό έλλειμμα των Επικουρικών Ταμείων, Κλάδων και των Επαγγελματικών Ταμείων. Όποτε προκύπτει έλλειμμα ή προβλέπεται έλλειμμα, οι συντάξεις προσαρμόζονται έτσι ώστε να εγγυάται η ισορροπία μεταξύ των παροχών και των εισφορών». Περαιτέρω, με το άρθρο 37 προβλέπεται ότι «από 1.1.2015 το Κράτος αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης όλων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του ΝΑΤ, πλην των Ε.Τ.Α.Α., Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. και του συστήματος ασφάλισης προσωπικού της ΤτΕ».

Επί των ανωτέρω διατάξεων παρατηρούνται τα εξής:

Α) Ως προς τη δημόσια, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, το Κράτος έχει υποχρέωση να θέτει τους γενικούς κανόνες του ασφαλιστικού δικαίου, να διορίζει και να εποπτεύει τη διοίκηση των ασφαλιστικών φορέων, να επιβλέ-

πει τη βιωσιμότητά τους και να ασκεί έλεγχο νομιμότητας επί των πράξεών τους και, σε περίπτωση ελλειμμάτων τους, να τα καλύπτει διαθέτοντας για τον σκοπό αυτό ένα μέρος των γενικών εσόδων του προϋπολογισμού.

Β) Συμφώνως προς τη νομολογία, ερμηνεύουσα το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση «είτε ως κύρια, είτε ως επικουρική, έχει εξαιρεθεί, με την πιο πάνω συνταγματική διάταξη, από το χώρο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, τούτο δε έγινε για λόγους δημόσιου συμφέροντος, και ειδικότερα για να προστατευθούν όσοι υποχρεωτικώς ασφαλίζονται ή καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές, από τους επιχειρηματικούς κινδύνους, που συνδέονται με την άσκηση της ασφαλιστικής λειτουργίας από ιδιωτικούς φορείς» (ΣΤΕ ΟΛ 5024/1987, ΣΤΕ ΠΕ ΟΛ 240/2006, ΕΔΚΑ, 2006, σελ. 599).

Γ) Το Σύνταγμα επιβάλλει στο Κράτος τη γενική υποχρέωση μέριμνας, εμποπτείας και εγγύησης του ασφαλιστικού δικαιώματος. Εκ του λόγου αυτού, και κατά γενική αρχή, η παράλειψη του εργοδότη να παρακρατήσει τις ασφαλιστικές εισφορές ή η αδυναμία του να τις αποδώσει στον ασφαλιστικό φορέα δεν δύναται να αποβεί εις βάρος του ασφαλισμένου (ΣΤΕ 818/1990, ΔιΔικ 1990, σελ. 1336, 1428/1979).

Σημειωτέον, τέλος, ότι κατά την παρ. 5 του προτεινόμενου άρθρου 15, «Όποτε προκύπτει έλλειμμα ή προβλέπεται έλλειμμα, οι συντάξεις προσαρμόζονται έτσι ώστε να εγγυάται η ισορροπία μεταξύ των παροχών και των εισφορών». Ορθή, γλωσσικώς, θα ήταν η χρήση, αντί του ρηματικού τύπου «εγγυάται», του τύπου «εξασφαλίζεται».

7. Επί του άρθρου 41 παρ. 1

Κατά την προς ψήφιση διάταξη, επί αναγκαστικού πλειστηριασμού, κατατάσσονται στην τρίτη, αντί της έκτης, σειρά του σχετικού πίνακα (άρθρο 975 παρ. 6 ΚΠολΔ), «και οι απαιτήσεις των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων εφόσον προέκυψαν ως την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης».

Επισημαίνεται ότι στην ίδια σειρά κατατάσσονται και «οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις δασκάλων, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων, είτε αμείβονται κατά υπόθεση είτε με πάγια περιοδική αμοιβή. Προκειμένου περί έμμισθων δικηγόρων υπάγονται και οι απαιτήσεις για αποζημίωση λόγω λύσεως της συμβάσεως έμμισθου εντολής».

Περαιτέρω, κατ' άρθρο 977 παρ. 2 εδ. α' του ΚΠολΔ, «Αν υπάρχουν περισσότερες απαιτήσεις από αυτές που αναφέρονται στα άρθρα 975 ή 976, η

απαίτηση της προηγούμενης τάξης προτιμάται από την απαίτηση της επόμενης τάξης και αν είναι της ίδιας τάξης ικανοποιούνται συμμετρως», δηλαδή αναλόγως προς το ύψος της κάθε απαίτησης.

Συνεπώς, οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας δεν θα ικανοποιούνται προνομιακώς σε σχέση με τις απαιτήσεις των ΦΚΑ, αλλά συμμετρως.

8. Επί του άρθρου 68 παρ. 1

Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζονται ζητήματα των εργαζομένων σε εταιρίες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης, οι οποίες μνημονεύονται δύο φορές, εκ παραδρομής, ως «εταιρείες παροχής υπηρεσιών ή φύλαξης».

9. Επί του άρθρου 68 παρ. 3

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη των εργολάβων και των υπεργολάβων έναντι των εργαζομένων ως προς την καταβολή των αποδοχών και των ασφαλιστικών εισφορών. Δεν διευκρινίζεται, όμως, εάν αυτή η ευθύνη ισχύει και έναντι των ασφαλιστικών οργανισμών, δεδομένου ότι δικαιούχοι είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών δεν είναι οι εργαζόμενοι, αλλά οι ασφαλιστικοί οργανισμοί.

10. Επί του άρθρου 73

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιδιώκεται η τροποποίηση του νομοθετικού καθεστώτος προσφυγής στη διαιτησία που αποτελεί έναν από τους κύριους τρόπους επίλυσης συλλογικών διαφορών εργασίας.

Η διαιτητική διαδικασία ως μηχανισμός ρυθμιστικής τάξης των εργασιακών σχέσεων ρυθμίζεται και από τις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 2 και 23 παρ. 1 Σ.. Το ελληνικό συνταγματικό πλαίσιο προβλέπει τη δημιουργία διαιτητικών οργάνων, με σκοπό να διευκολύνεται η επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας. Υπό την προϋπόθεση, όμως, είτε ότι η διαιτησία επιτελεί αποκλειστικώς επικουρικό ρόλο σε σχέση με τη συλλογική διαπραγματευση είτε ότι έχει λειτουργία κύρωσης, όπως στην περίπτωση κατά την οποία ένα μέρος δεν εκπληρώνει την προβλεπόμενη από τον νόμο υποχρέωσή του να διαπραγματευθεί.

Συμφώνως προς την ισχύουσα διάταξη του άρθρου 16 ν. 1876/1990, προσφυγή στη διαιτησία είναι δυνατόν να γίνει με κοινή συμφωνία των μερών (προαιρετική διαιτησία), σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων. Εξ άλλου, ακόμα και ένα από τα μέρη είναι δυνατόν να ασκήσει μονομερή προσφυγή στη διαιτησία υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες συνδέονται με τη συμπεριφορά του κατά τη διάρκεια της μεσολάβησης (αποδοχή της δια-

δικασίας της μεσολάβησης ή της πρότασης του μεσολαβητή). Ο ως άνω νόμος (άρθρο 16 παρ. 1), τον οποίο επιδιώκει στο σημείο αυτό να τροποποιήσει η προτεινόμενη διάταξη, προβλέπει τρεις περιπτώσεις μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία: α) Από οποιαδήποτε πλευρά (εργοδοτική ή εργασιακή), εφόσον η άλλη αρνήθηκε τη μεσολάβηση. Η προσφυγή στη διαιτησία έχει προφανώς εδώ χαρακτήρα κύρωσης. β) Προκειμένου περί συλλογικών διαφορών που αφορούν σύναψη εθνικών γενικών, κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας, είναι δυνατή η μονομερής προσφυγή μόνο από τις εργατικές συνδικαλιστικές οργανώσεις, εάν αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή, και η εργοδοτική πλευρά την απορρίπτει. γ) Προκειμένου περί επιχειρησιακών συλλογικών συμβάσεων, όπως συμβάσεων των επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφελείας, είναι δυνατή η μονομερής προσφυγή στη διαιτησία από οποιοδήποτε μέρος (εργοδοτικό ή εργασιακό), εάν αυτό αποδέχεται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει το άλλο μέρος.

Η ισχύουσα σήμερα ρύθμιση, η οποία επιδιώκεται να τροποποιηθεί με την υπό ψήφιση διάταξη, έχει κριθεί από τη νομολογία ότι συμβιβάζεται με τις συνταγματικές διατάξεις και με τις διατάξεις των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας της ΔΟΕ (ΑΠ Ολ 25/2004, ΔΕΝ 2004, 1399, ΣΤΕ 3204/1998, ΔΕΝ 1999, 13, ΣΤΕ 4555/1996, ΔΕΝ 1997, 441), καθόσον η μονομερής προσφυγή στη διαιτησία λαμβάνει χώρα μετά την εξάντληση όλων των προσπαθειών για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς (βλ., αναλυτικώς, Ι. Κουκιάδη, Εργατικό Δίκαιο, Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, τ. 2 376 επ., Γ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2007, 575 επ., Κ. Παπαδημητρίου, Συλλογικές εργασιακές σχέσεις και επίλυση διαφορών εργασίας, 128 επ., Α. Καζάκου, Η διαιτησία συλλογικών συμφερόντων κατά το ν. 1876/90, 1998, 116 επ.). Αντιθέτως, η Επιτροπή Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (332η Έκθεση – υποθ. 2261/2003) δέχεται ότι η προσφυγή σε υποχρεωτική διαιτησία δεν είναι επιτρεπτή παρά μόνο στις λεγόμενες «αναγκαίες» υπηρεσίες, δηλαδή, εκείνες που εξυπηρετούν τις βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Τέλος, ως προς τη δυνατότητα του νομοθέτη να διαμορφώνει τον θεσμό της διαιτησίας, γίνεται δεκτό στη νομολογία ότι ο κοινός νομοθέτης είναι, καταρχήν, ελεύθερος να διαμορφώνει το σύστημα διαιτησίας που εκείνος κρίνει σκόπιμο (ΑΠ Ολ 25/2004, ΔΕΝ 2004, 1399, ΣΤΕ 3204/1998, ΔΕΝ 1999, 13, ΣΤΕ 2620/1991, ΕΕργΔ 1991, 924).

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται να περιορισθεί η δυνατότητα μονομερούς προσφυγής στην περίπτωση άρνησης μεσολάβησης και στην περίπτωση διαφοράς για τη σύναψη εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας. Μόνο στην τελευταία περίπτωση θα είναι δυνατόν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων να προσφεύγουν μονομερώς στη διαι-

τησία, εφόσον αποδέχονται την πρόταση του εργοδότη που απορρίπτει η εργοδοτική πλευρά. Συνεπώς, θα είναι πλέον δυνατή αποκλειστικώς προαιρετική διαιτησία, στην περίπτωση των κλαδικών, ομοιοεπαγγελματικών και επιχειρησιακών συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

Για λόγους αρτιότερης νομοτεχνικής διατύπωσης προτείνεται η θετική διατύπωση του εδ. γ' της παραγράφου 1 της υπό ψήφιση διάταξης και η αντικατάσταση της λέξης «εργοδότης» με τη λέξη «εργοδοτικό μέρος» ή με τη λέξη «εργοδοτική πλευρά», εφόσον ικανότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας έχουν μόνο οι εργοδοτικές οργανώσεις και όχι κατ' ιδίαν εργοδότες (βλ. άρθρο 3 ν. 1876/1990). Προτείνεται έτσι, αντί της φράσης «μονομερώς από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, εφόσον αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης και δεν αφορά πρόταση για κλαδική, επιχειρησιακή ή ομοιοεπαγγελματική σύμβαση εργασίας», να θεθεί η φράση «μονομερώς από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, εφόσον αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει το εργοδοτικό μέρος και αφορά πρόταση για σύναψη εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας».

11. Επί του άρθρου 74

Με την προς ψήφιση διάταξη επιδιώκεται η δημιουργία δύο χωριστών σωμάτων μεσολαβητών διαιτητών, ενώ υπό την ισχύουσα ρύθμιση υφίσταται ένα ενιαίο σώμα. Περαιτέρω, επιδιώκεται η αλλαγή του τρόπου επιλογής των μελών του ανωτέρω σώματος. Ορίζεται ότι η επιλογή αυτή δεν θα γίνεται πλέον με απόφαση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Σώματος Μεσολαβητών Διαιτητών, αλλά με ομόφωνη γνώμη των Προέδρων των πιο αντιπροσωπευτικών, σε εθνικό επίπεδο, εργοδοτικών και εργατικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, δηλαδή της ΓΣΕΕ, του ΣΕΒ, της ΓΣΕΒΕΕ και της ΕΣΕΕ. Εν προκειμένω, όμως, δεν διευκρινίζεται ο τρόπος συγκρότησης του εν λόγω σώματος, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί ομοφωνία των ανωτέρω Προέδρων, ούτε ο τρόπος λειτουργίας, στην περίπτωση αυτή, του θεσμού της μεσολάβησης και διαιτησίας.

Ερωτάται, επίσης, εάν το υφιστάμενο σώμα μεσολαβητών διαιτητών θα συνεχίσει να λειτουργεί μέχρι τη σύσταση των δύο νέων σωμάτων ή εάν, αντιθέτως, θα διαλυθεί αυτοδικαίως από τη θέση σε ισχύ της υπό ψήφιση διάταξης. Υπό την πρώτη εκδοχή, θα ήταν ίσως σκόπιμο να προβλεφθεί ρητώς αυτή η δυνατότητα, προκειμένου να νομιμοποιηθούν οι ενέργειές του υφιστάμενου σώματος, ενώ υπό τη δεύτερη εκδοχή θα τίθεται ζήτημα ως προς τον τρόπο λειτουργίας του θεσμού της μεσολάβησης και διαιτησίας, δεδομένου, μάλιστα, ότι ο ομόφωνος ορισμός του νέου σώματος μπορεί ενδεχομένως να καθυστερήσει.

12. Επί του άρθρου 75 παρ. 2

Προϋπόθεση της νομιμότητας της καταγγελίας, εκ μέρους του εργοδότη, σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, είναι η καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Εάν τηρείται εκ μέρους του εργοδότη η προβλεπόμενη από τον νόμο προειδοποίηση του εργαζομένου, τότε η καταβλητέα αποζημίωση καταγγελίας είναι σημαντικά μειωμένη. Εάν όχι, καταβάλλεται το σύνολο της αποζημίωσης. Στην πραγματικότητα, σπανίως τηρείται η προθεσμία προειδοποίησης, αν και προβλέπεται η σχετική δυνατότητα, προφανώς λόγω της μεγάλης διάρκειάς της.

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιδιώκεται η σύντμηση της προθεσμίας προειδοποίησης, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας. Έτσι, ενώ υπό το ισχύον νομικό καθεστώς η προθεσμία προειδοποίησης μπορεί να εκτείνεται μέχρι και τους 24 μήνες, με την προτεινόμενη διάταξη περιορίζεται, και για τους εργαζομένους με μακρά προϋπηρεσία, στους έξι μήνες.

Συνεπώς, εάν οι εργοδότες αποφεύγουν, και στο μέλλον, να τηρούν την προθεσμία προειδοποίησης και προχωρούν στην άμεση καταγγελία της σύμβασης εργασίας, δεν προκύπτει καμιά αξιολογη μεταβολή. Εάν, αντιθέτως, προειδοποιούν νομίμως το μισθωτό, πράγμα που ενδεχομένως να συμβαίνει συχνότερα από ό,τι μέχρι σήμερα, λόγω ακριβώς της προτεινόμενης σύντμησης της προθεσμίας προειδοποίησης, εμμέσως θα προκύπτει και μείωση της καταβλητέας αποζημίωσης.

Στο τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης αναφέρεται ότι «εργοδότης που προειδοποιεί εγγράφως τον εργαζόμενο (...) καταβάλλει την αποζημίωση που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις (...) για τα χρόνια εργασίας (...) σε περίπτωση καταγγελίας κατόπιν προειδοποίησης». Από τη διατύπωση αυτή δεν προκύπτει με σαφήνεια η καταβλητέα αποζημίωση. Σκόπιμο θα ήταν, ίσως, να επαναληφθεί η διάταξη του άρθρου 4 του ν. 3198/1955, η οποία προβλέπει ότι, εάν ο εργοδότης τηρεί την προθεσμία προειδοποίησης, καταβάλλεται το ήμισυ της αποζημίωσης που προβλέπεται για την περίπτωση απροειδοποίητης καταγγελίας.

13. Επί του άρθρου 75 παρ. 3

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιδιώκεται να μεταβληθεί ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου. Η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 2 ν. 3198/1955 προβλέπει ότι, εάν η αποζημίωση είναι μεγαλύτερη των αποδοχών έξι μηνών, μπορεί να καταβληθεί σε δόσεις, η πρώτη εκ των οποίων ισούται με αποδοχές έξι μηνών, και οι λοιπές (καταβλητέες ανά τρίμηνο), με αποδοχές τριών μηνών. Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται καταβολή δόσεων μικρότερου ύ-

ψους, δηλαδή, ίση με αποδοχές δύο μηνών, και έτσι, τελικώς, η καταβολή της αποζημίωσης καταγγελίας θα απέχει περισσότερο, χρονικώς, από την καταγγελία.

Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν ίσως σκόπιμο να απαλειφθεί το τελευταίο εδάφιο της υπό ψήφιση διάταξης, κατά το οποίο, κάθε άλλη ρύθμιση καταργείται, δεδομένου ότι αντίστοιχη ρύθμιση προβλέπεται στην όγδοη παράγραφο του άρθρου 76 του υπό ψήφιση Νοσχ και αφορά όλες τις διατάξεις του.

14. Επί του άρθρου 75 παρ. 4

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται να δοθεί η δυνατότητα αυτασφάλισης σε μισθωτούς ηλικίας άνω των 55 ετών, των οποίων καταγγέλλεται η σύμβαση εργασίας. Η δυνατότητα αυτή θα αφορά όχι μόνο τις καταγγελίες συμβάσεων εργασίας για οικονομικοτεχνικούς λόγους, αλλά και τις «μεμονωμένες απολύσεις». Ορίζεται επίσης στην υπό ψήφιση διάταξη ότι ο εργοδότης θα συμμετέχει στο κόστος της αυτασφάλισης του εργαζομένου. Δεν διευκρινίζεται, όμως, εάν η εργοδοτική αυτή συμμετοχή θα αφορά και την περίπτωση που η καταγγελία είναι δικαιολογημένη και συνδέεται με το πρόσωπο του εργαζομένου ή την επαγγελματική του συμπεριφορά.

15. Επί του άρθρου 75 παρ. 7

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιδιώκεται να περιορισθεί ο αριθμός των εργαζομένων ηλικίας μεγαλύτερης των 55 ετών, των οποίων πρόκειται να καταγγελθεί η σύμβαση εργασίας. Ορίζεται ότι, στις περιπτώσεις αυτές, ο αριθμός των ανωτέρω εργαζομένων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού αριθμού των απολυομένων. Εν προκειμένω, όμως, ερωτάται επί ποιων ακριβώς καταγγελιών συμβάσεων εργασίας θα υπολογισθεί το ποσοστό αυτό. Ειδικότερα, δεδομένου ότι οι καταγγελίες δεν περιορίζονται σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αλλά εκτείνονται στη διάρκεια του χρόνου, δεν προκύπτει ποιάς, συγκεκριμένως, χρονικής περιόδου οι καταγγελίες θα αποτελέσουν τη βάση υπολογισμού του ανωτέρω ποσοστού.

Επίσης, λαμβανομένου υπόψη ότι, συμφώνως προς την προτεινόμενη ρύθμιση, η απαγόρευση αφορά και τις «μεμονωμένες απολύσεις», προκύπτει το ερώτημα εάν αφορά και τις καταγγελίες ηλικιωμένων εργαζομένων για λόγο που συνδέεται με το πρόσωπο του εργαζομένου ή την επαγγελματική του συμπεριφορά, ή εργαζομένων οι οποίοι παραβίασαν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις και, ως εκ τούτου, προκύπτει «σπουδαίος λόγος» καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

Τέλος, ερωτάται εάν αυτή η απαγόρευση, και ο αντίστοιχος υπολογισμός του ποσοστού, αφορά εργαζομένους της ίδιας ή οποιασδήποτε ειδικότητας.

16. Επί του άρθρου 75 παρ. 8

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ότι οι εργοδότες είναι δυνατόν να προσλαμβάνουν νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας κάτω των 25 ετών. Κατά τη διάρκεια της σύμβασης αυτής οι αποδοχές τους θα αντιστοιχούν στο 84% του κατώτατου βασικού μισθού ή βασικού ημερομισθίου, όπως ορίζονται κάθε φορά από την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Προβλέπεται επίσης ότι οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές τους θα αποδίδονται από τον ΟΑΕΔ. Δεν προβλέπεται, όμως, υποχρέωση απασχόλησης του εργαζομένου για κάποιο χρονικό διάστημα, μετά τη λήξη του χρόνου κατά τον οποίο θα είναι ο μισθωτός ενταταγμένος στο πρόγραμμα επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών. Έτσι εργοδότης θα μπορεί, καταρχήν, μετά τη λήξη της σύμβασης εργασίας, να συνάψει νέα αντίστοιχη σύμβαση, προσλαμβάνοντας άλλον νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας και απασχολώντας τον, και πάλι για ένα χρονικό διάστημα, με τις αναλογικά χαμηλότερες αποδοχές. Η προς ψήφιση διάταξη εισάγει διάκριση λόγω ηλικίας, πλην όμως, συμφώνως προς τη διάταξη του άρθρου 6 της Οδηγίας 2000/78 /ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000 για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, «τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί, ιδίως, να περιλαμβάνει: α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών (...) για την απασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων (...) αμοιβής, για τους νέους (...), προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη (...)».

Θα μπορούσε πάντως να διερωτηθεί κανείς ως προς το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η αμοιβή των νεοεισερχομένων στην αγορά εργαζομένων θα είναι επιτρεπτό να είναι χαμηλότερη της νόμιμης, καθώς η απασχόλησή τους επί μακρόν, υπό τους ανωτέρω όρους εργασίας, είναι πιθανόν να θεωρηθεί ότι παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας.

17. Επί του άρθρου 75 παρ. 10

Με την προς ψήφιση διάταξη επιδιώκεται μείωση του κόστους αμοιβής της, επί πλέον της κανονικής, παροχής εργασίας εκ μέρους εργαζομένων. Έτσι το ωρομίσθιο θα καταβάλλεται πλέον προσ αυξημένο κατά 20% στην περίπτωση της υπερεργασίας, αντί του 25% που προβλέπεται σήμερα, στην περίπτωση της νόμιμης υπερωριακής απασχόλησης μέχρι 120 ώρες ετη-

σίως, κατά 40%, αντί του 50% που προβλέπεται σήμερα, στην περίπτωση της νόμιμης υπερωριακής απασχόλησης πέραν των 120 ωρών ετησίως, κατά 60% αντί του 75% που προβλέπεται σήμερα, και, τέλος, στην περίπτωση της κατ' εξαίρεση υπερωριακής απασχόλησης (δηλαδή, υπερωρίας για την οποία δεν έχουν τηρηθεί οι προβλεπόμενες διατυπώσεις), κατά 80 % αντί του 100 % που προβλέπεται σήμερα.

Αθήνα, 5-7-2010

Οι Εισηγητές

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών

και Αμυντικών Μελετών

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Ειδικόί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Τμήματος

Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας

Κώστας Παπαδημητρίου

Αν. Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

(Για τις παρατηρήσεις 9 έως 17)

Ο προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Στέφανος Κουτσουμπίνης

Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Αν. Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών